

Vestlandsrådet

Saksutredning:

VESTLANDSRÅDET - HVA NÅ?

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Vestlandsrådet i sin nåværende organisering er om lag ti år gammelt. Fra tid til annen har det dukket opp spørsmål om rådets relevans og virkemåte. Det har dukket opp regelmessig på møtene i Rådet men ble også formelt vurdert i noen dokumenter for to år siden. Møtet i Loen 13. mai var også preget av en viss usikkerhet. Denne uklarheten er ikke bra for det videre arbeidet. En slik «frivillig» organisasjon hvor fylkeskommunene legger ned ressurser i form av arbeid, penger og tid krever legitimitet for å virke.

Vestlandsrådet er et politisk organ. Det er ikke etablert og rustet opp for praktisk å igangsette og utføre oppgaver, slik en fylkeskommune er.

Denne endelige vurderingen om arbeidsform framover kan bare Vestlandsrådet gjøre og stå ansvarlig for.

Bakgrunn

Vestlandsrådet har sin formelle rolle beskrevet i *Samarbeidsavtalen* fra 2010:

«Samarbeidsavtalen legg vekt på det politiske samarbeidet og skal styrke den politiske leiarskapen i rådet.

Arbeidet i Vestlandsrådet skal byggje på rausheit, respekt for kvarande sine særpreg og ei positiv innstilling til samarbeid.»

Satsingsområde for samarbeidet

Vestlandsrådet skal koordinere den politiske innsatsen til beste for landsdelen innanfor følgjande prioriterte satsingsområde:

- Internasjonalt arbeid
- Samferdsle
- Innovasjon og næringsutvikling
- Kystressursforvaltning – marin og maritim verdiskaping
- Energi og miljø

Vestlandsrådet

- Kultur

Føremål

Dei fire fylkeskommunane på Vestlandet skal gjennom Vestlandsrådet:

- styrke landsdelen, både nasjonalt og internasjonalt
- koordinere den politiske innsatsen til beste for landsdelen innanfor definerte satsingsområde og utvikle effektive tenester på tvers av fylkesgrensene
- fremje andre politiske saker av felles interesse
- aktivt påverke rammevilkår for landsdelen og medlemsfylka
- skape samhandlingsarenaer på Vestlandet
- ta initiativ til samarbeidsprosjekt på tvers av fylkesgrensene

Samarbeid om enkeltprosjekt skal som hovudregel gjennomførast i regi av to eller fleire av medlemsfylka.

I *Vedtektene* for Vestlandsrådet gjentas formålet samtidig som det sies:

§ 2 Rettsleg grunnlag

Vestlandsrådet er eit interfylkeskommunalt samarbeidsråd oppretta med heimel i Kommunelova § 27, og er drive av Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal fylkeskommunar.

Vestlandsrådet er ikkje ei sjølvstendig juridisk eining.

§ 3 Forhold til fylkeskommunane

Vestlandsrådet blir etablert og drive innanfor rammene til det fylkeskommunale forvaltningsnivå gjennom overført mynde frå fylkestinga i dei deltakande fylkeskommunane, og rammer fastsette av sentrale styresmakter i lov og forskrifter.

Så langt en kan se så har arbeidet i Vestlandsrådet blitt drevet innanfor de rammer og formål som har vært bestemt tidligere. Et delvis unntak er en spesifikk satsing på energi og miljø hvor det ikke er blitt fulgt opp slik det er listet opp i Samarbeidsavtalen fra 2010 under satsingsområder.

Politisk plattform

For å være aktuell i forhold til den politiske hverdagen har det blitt utarbeidd en politisk plattform for Vestlandsrådets arbeid. Etter behandling i flere møter og i de enkelte fylkeskommuner ble siste plattform vedtatt av Rådet i oktober 2012 gjeldende for perioden 2012-2015. Denne plattformen har vært førende for hva en tar opp av saksefelt.

Satsingsområdene som ble vedtatt:

- Samferdsel
- Påverke rammevilkåra for viktige næringar for Vestlandet

Vestlandsrådet

- Styrke Nordsjøsam arbeidet for Vestlandet
- Auke Vestlandet sitt regionalpolitiske handlingsrom

Hvorfor Vestlandsrådet?

Samarbeidet på Vestlandet mellom de fire fylkeskommunene har sin hovedhensikt i tre forhold:

- Vestlandet har store ressurser, tung samlet kompetanse og mange uforløste muligheter. Vestlandsrådet kan som et samlet politisk organ bidra til at det skapes samarbeid og utvikling på langs som ellers ikke ville blitt så lett å gjennomføre.
- Stortinget og andre statlige myndigheter gjør vedtak og gjennomfører mange tiltak som har stor betydning for virksomheter på Vestlandet. Vestlandsrådet kan som en felles «stemme» fremme et samlet synspunkt inn i «Oslomiljøet» og dermed stå sterkere enn den enkelte fylkeskommune ville gjøre.
- Vestlandet har noen strategiske og komparative fortrinn innen ulike områder (næringsliv...) som kan utvikles i et koordinert felleskap, samtidig som en kan forberede landsdelen for å dekke framtidige behov for kunnskap.

En papirmølle?

Er Vestlandsrådet bare en arena for saksbehandling hvor lite skjer etter vedtakene? Rådet skal jo være et samarbeidsorgan hvor Vestlandets felles interesser skal forenes og forsterkes. Disse interessene skal bidra til at noe blir gjort eller fremmet og som gjøres bedre i et målrettet felleskap.

Spørsmålet er da om dette er bare idealisme eller realiteter. Det er ikke mange/noen? «bevis» på virkninger som direkte følge av vedtak i Vestlandsrådet. En aktuell sak er ferjefri E39 hvor statssekretær Geir Pollestad uttalte 080313 til Stavanger Aftenblad at «...regjeringens forslag er identisk med innspillene fra Vestlandsrådet». Det er likevel grunn til å spørre om vedtakene blir godt nok lagt merke til, og ikke minst fulgt opp, også av fylkeskommunene og fylkespolitikerne.

For bredt saksomfang ofte uten relevans?

Så langt tyder det på at Vestlandsrådet har fulgt de satsingsområdene som ble fastsatt tidlig om enn i mindre grad for energi og miljø. Det betyr selvsagt ikke at de konkrete og enkeltstående sakene er relevante og viktige. Sakene som behandles er svært ofte en reaksjon og oppfølging av ønsker som Vestlandsrådet har kommet

Vestlandsrådet

med i møter enten i form av vedtak eller forslag tatt opp av enkeltrepresentanter. Ellers er det en god del saker som følger av statlig politikk, stortingsmeldinger, høringer, NOU-er, forskrifter, lovforslag ol. Den siste typen saker er de som vanligvis utarbeides etter initiativ i sekretariatet eller etter forslag fra faggruppene.

Sakstypene har i all hovedsak vært godt innenfor de «politiske» områdene som er gitt i politisk plattform og i samarbeidsavtalen. På Vestlandsrådets møte 13. mai 2013 ble det fra flere representanter nevnt hva de mener er viktige sakstyper: kulturpolitikk, IKT, marine og maritime næringer, regionalpolitikk, ferjefri E39, havner, vegvedlikehold, næringspolitikk, energinæringer, knappe landbruksarealer, reiseliv, EU, Nordsjøkommisjonen, videregående opplæring, rutegående transport, samferdsel, universitet, forskning. Som denne oversikten viser er det en relativ stor spredning i emneområdene. Fra noen representanter ble de uttrykt at en burde stille med «få, tydelige saker», «to, tre saker», «færre, bedre definerte saker», «mer spisset» osv.

Fra flere representanter ble det sagt at arbeidet i Vestlandsrådet må begrenses til noen få saksområder. Møtet i seg selv ga ikke tydelige nok signaler i så måte. Samtidig ble det fremmet ønske om at sakene måtte være spisset. Det ble ikke gitt noen eksempler hva det betyr i praksis. Her velges det å definere spissing som «å være konkret og aktuell i saksavgrensingen i forhold til nåværende eller framtidige behov.»

Samtidig er det viktig at Vestlandsrådet ikke «mister» noe av sin funksjon ved å begrense sakene som tas opp for sterkt eller absolutt. I kortform er det fire hovedtyper innhold på møtene i Rådet:

- Programatiske saker. Det er saker som er langsiktige og trenger oppfølging over tid. Eksempler er ferjefri E39, samferdselssaker, havbruk ol.
- Overvåking av hva som skjer sentralt hos myndighetsorgan i Oslo. Her kan en tenke på informasjon eller uttalelser angående stortingsmeldinger, NOUer, forskrifter, politiske utspill ol.
- Inviterte gjester på møtene. Det gjelder organisasjoner, institusjoner, grupper eller initiativ som har interesse for Vestlandsrådets virke og som på møtene gis anledning til å orientere om deres aktivitet.
- Samarbeidende organisasjoner/grupper/partnere. Disse er valgt utfra sin sentrale posisjon som viktige medspillere og kontaktorgan i forhold til Vestlandsrådets aktiviteter mot næringer, forskning ol.

Ut fra forslag til vedtak er det særlig overvåkingsfunksjonen som kan lide i ny modell om denne praktiseres for strengt.

Vestlandsrådet

Partnere

Det blir i noen sammenhenger uttalt et ønske om at Rådet skal samarbeide nærmere med partnere. Disse kan være næringsorganisasjoner, bykommuner, kompetansemiljø og organisasjoner. Rådet vil stå sterkere og ha mer innflytelse med en tilknytning til partnere. Det vil gjøre Rådets saker mer aktuelle gjennom tett kontakt med f eks næringsorganisasjoner, det skaper en arena for meningsutveksling og gir Rådet en støttespiller i forhold til sentrale myndigheter.

Vestlandsrådet bør likevel ikke være med i mange nettverk eller partnerskap. Til det er ikke den administrative og politiske kapasitet stor nok slik situasjonen er i dag. Det er heller ikke fornuftig ut fra ønsket om færre saksfelt og mer spissing av sakene. En bør også i utgangspunktet inngå et samarbeid som ikke er bundet opp i for sterke avtaler. På bakgrunn av debatten i Loen og senere tids erfaringer bør partnerskap trolig knytte seg til næringer og innovasjon/FoU. Det synes å være relativt få etablerte organisasjoner som dekker hele Vestlandet, a la **Næringsforum Vest**, som Vestlandsrådet kan søke samarbeid med.

Fiskeriforum Vest har brei dekning innen marint felt som er et viktig saksfelt. Det beskriver seg selv slik:

- «Stiftelsen Fiskeriforum Vest (FFV) er en regional marin næringsorganisasjon som har som sin viktigste rolle å bidra til en kompetansebasert næringsutvikling og styrke samhandling regionalt mellom myndigheter, næringsliv og forskningsmiljøene.
- Stiftelsen er også et policyorgan for Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune på saker som angår marin næringspolitikk.
- Fiskeriforum Vest skal initiere og koordinere samhandlingstiltak som bidrar til økt verdiskapning for de marine næringsaktører og forskningsmiljøer i Vestlandsregionen, og samtidig være en pådriver både nasjonalt og internasjonalt i saker innenfor vekst, utvikling, nyskaping, samarbeid og informasjonsutveksling som angår sjømatnæringen i landsdelen.
- Fiskeriforum Vest samarbeider med [Norsk Sjømatcenter](#) innenfor forsknings og utviklingsprosjekter mellom næring og kunnskapsmiljøene.»

Det kan synes naturlig å undersøke muligheten for et samarbeid med disse.

Maritimt Forum har aktivitet i hele det området som dekkes av Vestlandsrådet. I deres beskrivelse finner en uttalt:

«Norge er bygd på maritim kunnskap og kompetanse. Det er en selvsagthet at det i fremtiden også skal drives maritim næring i Norge. Konkurransen fra det internasjonale markedet krever derimot at det da legges gode rammevilkår til grunn for næringen.»

Vestlandsrådet

Dette vil gi like konkurransevilkår og dermed bedre driftsgrunnlag for hele klyngen. Et av Norges største fortrinn er nettopp klyngemekanismen. De maritime regionene består av komplette klynger som gir et unikt samspill hvor muligheter, innovasjon og verdiskapning oppstår. Dette må en ivareta.

Hvordan bidrar Maritimt Forum til en gunstig næringspolitikk?

- Synliggjør næringen, dens verdiskapning og ringvirkning, for lokale og sentrale politikere
- Deltar aktivt i høringsprosesser
- Skriver pressemeldinger på vegne av klyngene i saker som er av særdeles viktighet for næringen
- Fungerer som kontaktpunkt mellom næring og politikk
- Innhenter faktagrunnlag som er viktig i kartleggingen av næringen og de positive ringvirkninger den har for landet
- Driver aktivt informasjonsarbeid mellom aktører i klyngen og til aktører utenfor klyngen»

Ut fra Vestlandsrådets prioriteringer vil det være naturlig å vurdere nærmere samarbeid med Maritimt Forum.

FoU, universitet og forskning

Så langt undersøkt, så finnes det ingen felles samarbeid på langs av Vestlandet som dekker innovasjon og forskning. Det finnes UH-nett Vest, TeknoVest og muligens andre som dekker deler av området. Det finnes også regionale forskingsfond som kan være med i byggingen av et partnerskap. En del ting tyder på at der er interesse innenfor forskningsfeltet for å utvikle samarbeid på langs av Vestlandet.

FoU er en forutsetning for videreutvikling av Vestlandets næringsliv. Det foreslås derfor at det undersøkes videre for å skape et formelt samarbeid mot forskingsmiljøene på Vestlandet. Vestlandsrådet vil bidra til å utvikle et felles ståsted for FoU-miljøene.

Per i dag har Vestlandsrådet et samarbeid med Næringsforum Vest.

AU behandlet saka i sitt møte 13. juni og vedtok følgende:

1. I tillegg til samarbeidet med Næringsforum Vest tas det kontakt med Fiskeriforum Vest og Maritimt Forum med hensikt å opprette et samarbeid.
2. Det tas kontakt med FoU-miljøene på Vestlandet med målsetting å utvikle et samarbeid med Vestlandsrådet.

Generell arbeidsform

Vestlandsrådet

Arbeidsformen i Vestlandsrådet består hovedsakelig av vedtak i saker som har vært saksbehandlet av administrasjonen og med forslag til vedtak. Det gis også anledning til i en «åpen time» å bringe opp problemstillinger til debatt i Rådet der og da eller som saker til behandling i administrasjonen. Svært lite tid blir brukt til en åpnere form for meningsutveksling hvor en reflekterer over utviklingen framover og «kikker inn i glasskula» for det Vestland som kommer. Muligens vil det ikke være normalt for et politisk organ å bruke tid på en slik åpen og løsere meningsutveksling. Men kanskje ville det vitalisert Vestlandsrådet og gjort Rådet mer aktuelt når det gjelder samfunnsdebatten og bidra til at en lå i forkant innenfor flere saksområder?

Administrative ressurser

Vestlandsrådet har en fast tilsatt, sekretariatslederen. Mestedelen av den faglige saksforberedelse foregår i fylkeskommunene og utføres av ansatte uten noen ekstra ressurstilførsel. Arbeidet koordineres i et samspill mellom faggruppelideren i faggruppene og sekretariatslederen. Initierting og koordinering av saksforberedelser og-framlegg til møtene og møtearrangering gjøres av sekretariatsleder. Han står også normalt for oppfølging av vedtatte saker.

I prinsippet er alle fylkeskommunale saksbehandlere en mulig ressurs for Vestlandsrådet. Realiteten viser at slik er det i liten grad. Saker til Rådet blir heller noe som gjøres i tillegg til det normale arbeidet som den enkelte saksbehandler har. Dessuten krever det mye koordineringsarbeid siden faggruppemedlemmene fra alle fylkeskommunene skal «være med» under saksutarbeidingen.

Vestlandsrådet har et budsjett på 2 mill. kroner dekket med en fjerdedel fra hver av fylkeskommunene. Østlandssamarbeidet har nærmere 8 mill.

Det har ikke vært nevnt av Vestlandsrådets medlemmer at en bør øke den administrative kapasiteten ved flere faste ansatte eller sterkere dedikert arbeidsressurs i fylkeskommunene. Det forutsettes derfor at Vestlandsrådets administrative ressurs fortsetter som nå.

Mulige endringer

Vestlandsrådet er et politisk organ som skal bringe fram en felles politisk profil for Vestlandet og bidra til å modne synspunktene/vedtakene til videre handling enten innen landsdelen eller mot sentrale myndigheter. Saker og ideer som bringes fram må i prinsipp vokse fram fra et politisk ønske. Det krever interesse og et aktivt engasjement hos Vestlandsrådets politikere og en tro på at Rådet har en viktig og nødvendig rolle å spille for landsdelen.

Vestlandsrådet

En justert modell foreslås:

1. Tre møter i året i VR. Nå er det fire.
2. Antallet møter i AU reguleres av sakstype/-mengde og møtene i VR.
3. Det prioriteres 3-4 saksområder, i utgangspunktet:
 - a. Transport/samferdsel/E39
 - b. Marin næring
 - c. Kompetanse, FoU
 - d. Kultur
4. Tettere samarbeid med Næringsforum Vest, Maritimt Forum, Fiskeriforum Vest og FoU/kompetansemiljø.
5. Flere eksterne næringsaktører, organisasjoner og institusjoner inviteres til møtene for å presentere saker som er aktuelle for Vestlandsrådet.

Det må arbeides konkret mot saker som oppfattes som viktige, og som også gjelder alle fylkeskommunene. Det må siktes mot å skape noen suksesshistorier ut av arbeidet i Vestlandsrådet. Ferjefri E39 saken er en slik, som også vil kreve en sterk oppfølging i mange år framover.

Forslag til vedtak:

- A. Vestlandsrådet går inn for justert modell:
 1. Tre møter i året i VR.
 2. Antallet møter i AU reguleres av sakstype/-mengde og møtene i VR.
 3. Det prioriteres 3-4 saksområder, eksempelvis:
 - Samferdsel (inkl. IKT) /E39
 - Marin næring
 - Kompetanse, FoU
 - Kultur
 4. Tettere samarbeid med Næringsforum Vest, Maritimt Forum, Fiskeriforum Vest og FoU/kompetansemiljø.
 5. Flere eksterne næringsaktører, organisasjoner og institusjoner inviteres til møtene for å presentere saker som er aktuelle for Vestlandsfelleskapet.
- B. Endringen tre i kraft fra og med 2014
- C. Administrasjonen foreslår eventuelle praktiske justeringer som følge av justert modell.

Vestlandsrådet

Tore Eriksen
Fylkesrådmann

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.